

Sygn. akt I C 878/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 1 października 2014r

Sąd Okręgowy w Siedlcach I Wydział Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący SSO Andrzej Kirsch

Protokolant st. sek. sąd. Joanna Makać

po rozpoznaniu w dniu 17 września 2014r w Siedlcach

na rozprawie

sprawy z powództwa T. O. i M. O. (1)

przeciwko (...) S.A. z siedzibą w W.

o zadośćuczynienie i odszkodowanie

I. zasądza od pozwanego (...) S.A. z siedzibą w W. na rzecz powoda T. O. kwotę **49.000** (czterdzieści dziewięć tysięcy) złotych tytułem zadośćuczynienia wraz z odsetkami od dnia 31 maja 2014r do dnia 1 października 2014r w wysokości 13% w stosunku rocznym i od dnia 2 października do dnia zapłaty z ustawowymi odsetkami,

II. zasądza od pozwanego (...) S.A. z siedzibą w W. na rzecz powoda M. O. (1) kwotę **45.750** (czterdzieści pięć tysięcy siedemset pięćdziesiąt) złotych tytułem zadośćuczynienia wraz z odsetkami od dnia 31 maja 2014r do dnia 1 października 2014r w wysokości 13% w stosunku rocznym i od dnia 2 października do dnia zapłaty z ustawowymi odsetkami,

III. w pozostałej części powództwo powodów T. O. i M. O. (1) oddala,

IV. zasądza od pozwanego (...) S.A. z siedzibą w W. na rzecz powodów: T. O. kwotę 1.665,94 (jeden tysiąc sześćset sześćdziesiąt pięć złotych i dziewięćdziesiąt cztery grosze), zaś na rzecz M. O. (1) kwotę 2.880,63 (dwa tysiące osiemset osiemdziesiąt złotych i sześćdziesiąt trzy grosze) tytułem częściowego zwrotu kosztów procesu,

V. nakazuje pobrać od pozwanego (...) S.A. z siedzibą w W. na rzecz Skarbu Państwa – kasa Sądu Okręgowego w Siedlcach kwotę 4.760 (cztery tysiące siedemset sześćdziesiąt) złotych tytułem brakującej części opłaty od pozwu, od uiszczenia której powodowie byli zwolnieni.

Sygn. akt I C 878/13

UZASADNIENIE

W dniu 22 lipca 2013r wpłynął do Sądu Okręgowego w Siedlcach pozew T. O. i M. O. (1) przeciwko pozwanemu (...) S.A. z siedzibą w W. (następcy prawnemu (...) S.A.). Powodowie wnieśli:

- T. O. o zasądzenie kwoty **20.000** zł, już po uwzględnieniu 30% przyczynienia się do powstania szkody z powodu niezapiętych pasów bezpieczeństwa, tytułem zadośćuczynienia za krzywdę i ból doznane w wyniku wypadku z dnia 30 grudnia 2010r, wraz z odsetkami ustawowymi: od kwoty 10.000 zł od dnia 1 lipca 2011r do dnia zapłaty (30 dni na likwidację szkody od dnia otrzymania sprecyzowanego wezwania do zapłaty), od kwoty 10.000 zł – po

upływie 30 dni od otrzymania odpisu pozwu do dnia zapłaty. Ponadto, o zasądzenie kwoty **75.000 zł** wraz z odsetkami ustawowymi po upływie 30 dni od otrzymania odpisu pozwu do dnia zapłaty, już po uwzględnieniu 30% przyczynienia się poszkodowanego (zmarłego) do powstania szkody z powodu niezapięcia pasów bezpieczeństwa, tytułem zadośćuczynienia za krzywdę i ból doznane w wyniku śmierci ojca A. O.,

- M. O. (1) o zasądzenie kwoty **75.000 zł** wraz z odsetkami ustawowymi od dnia 23 czerwca 2011r do dnia zapłaty (30 dni na likwidację szkody od otrzymania sprecyzowanego wezwania do zapłaty), już po uwzględnieniu 30% przyczynienia się poszkodowanego (zmarłego) do powstania szkody z powodu niezapięcia pasów bezpieczeństwa, tytułem zadośćuczynienia za krzywdę i ból doznane w wyniku śmierci ojca A. O.,

Powodowie wnieśli również o zasądzenie od pozwanego zwrotu kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa prawnego w kwotach po 3.617 zł.

W uzasadnieniu pozwu podniesiono, że w dniu 30 grudnia 2010r w miejscowości K. doszło do wypadku drogowego, w wyniku którego na skutek obrażeń zmarł ojciec powodów – A. O., który podróżował jako pasażer jednego z pojazdów. Kierowcą pojazdu był powód T. O.. Powodowie stwierdzili, że podstawą skierowania roszczeń wobec pozwanego jest jego odpowiedzialność odszkodowawcza za skutki wypadku z dnia 30 grudnia 2010r spowodowanego przez A. Z., która została uznana winną spowodowania wypadku wyrokiem z dnia 25 kwietnia 2012r. Podnieśli, że zgłosili swoje roszczenia pozwanemu, który przyjął, iż ojciec powodów A. O., z powodu niezapięcia pasów bezpieczeństwa, przyczynił się do skutków wypadku w 35%. Powód T. O. stwierdził, że wskutek wypadku doznał obrażeń ciała, z powodu których od dnia 31 grudnia 2010r do dnia 31 stycznia 2011r przebywał na zwolnieniu lekarskim. Dolegliwości będące wynikiem obrażeń nasiliły się w lutym 2011r i ponownie od lutego do marca 2011r powód zmuszony był korzystać ze zwolnienia lekarskiego. T. O. podniósł, że mimo przebytego leczenia, nadal utrzymują się dolegliwości bólowe głowy i barku, utrzymują się również dolegliwości psychiczne polegające na ujemnych uczuciach psychicznych. Jego zdaniem, dochodzona kwota 20.000 zł spełni swój cel kompensacyjny i będzie adekwatna do rozmiaru cierpień fizycznych i psychicznych.

W zakresie dochodzonych kwot po 75.000 zł obaj powodowie powołali się na przepis art. 446 par. 4 kc twierdząc, że śmierć ojca A. O. spowodowała u nich cierpienia fizyczne i psychiczne. Podali, że z ojcem tworzyli ścisłą rodzinę, łączyły ich silne więzi, ojciec był dla nich bardzo bliską osobą. Niespodziewana śmierć ojca wywołała u nich ogromny smutek i żal. Utracili przyjemność czerpania radości z życia rodzinnego, nie są w stanie zrozumieć i zaakceptować tego, co się stało. Podali, że nie mogą porozmawiać z ojcem, podzielić się z nim swoimi problemami.

Powód T. O. podniósł, że od dochodzonego na podstawie art. 445 par. 1 kc zadośćuczynienia należą mu się odsetki ustawowe, które należy liczyć po upływie 30 dni od dnia otrzymania wezwania do zapłaty, zaś w stosunku do M. O. (1) – od dnia odmowy wypłaty zadośćuczynienia ponad ustaloną kwotę 5.000 zł.

W dniu 12 września 2013r wpłynęła do akt sprawy odpowiedź na pozew pełnomocnika pozwanego. Pozwany nie uznał powództwa, wniósł o jego oddalenie w całości i zasądzenie od powodów na rzecz pozwanego kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych. W uzasadnieniu odpowiedzi na pozew podniesiono, że pozwany nie kwestionuje odpowiedzialności za skutki wypadku spowodowanego przez A. Z. oraz, że przyjął przyczynienie się poszkodowanego do rozmiarów szkody na poziomie 30%. Podniesiono, że pozwany przyznał T. O. zadośćuczynienie w kwocie 6.000 zł na podstawie art. 445 par. 1 kc. Zostało ono przyznane w oparciu o wydane w toku postępowania likwidacyjnego orzeczenie lekarza chirurga, który ustalił uszczerbek powoda na zdrowiu na poziomie 5%. Odnośnie żądanego zadośćuczynienia w związku ze śmiercią osoby najbliższej – ojca A. O., pełnomocnik pozwanego stwierdził, że powodowie nie zgłaszali dotychczas takiego roszczenia. Podał, że powodowie są osobami dorosłymi, założyli własne rodziny, co czyni niemożliwym stosowanie wobec nich kryteriów przyjmowanych w sprawach, w których w wyniku wypadku zostaje osierocone małoletnie dziecko. Z ostrożności procesowej pełnomocnik pozwanego podniósł, że w przypadku uwzględnienia powództwa przyznane powodom kwoty winny być pomniejszone o 30% z tytułu przyczynienia się poszkodowanego do rozmiarów szkody.

Na rozprawie w dniu 17 września 2014r pełnomocnik powodów popierał powództwo tak, jak zostało ono sformułowane w treści pozwu, zaś pełnomocnik pozwanego nie uznał powództwa i wniósł o jego oddalenie w całości (stanowiska pełnomocników stron zarejestrowane na rozprawie w dniu 17 września 2014r – 00:19:42-00:27:40).

Sąd Okręgowy ustalił, co następuje:

W dniu 30 grudnia 2010r w miejscowości K., woj. (...), A. Z. kierująca samochodem marki R. (...) o nr rej. (...) nieumyślnie naruszyła zasady bezpieczeństwa w ruchu lądowym, w ten sposób, że nie zachowała szczególnej ostrożności, nie dostosowała techniki i taktyki jazdy do panujących warunków drogowych i zjechała na lewą część jezdni, a następnie zderzyła się z prawidłowo jadącym z przeciwka samochodem marki P. (...) o nr rej. (...), kierowanym przez T. O., w wyniku czego spowodowała u pasażera tego pojazdu A. O. obrażenia ciała, które skutkowały jego zgonem w dniu 7 stycznia 2011r.

Wyrokiem Sądu Rejonowego w Wołominie, wydanym w dniu 25 kwietnia 2012r w sprawie V K 768/11, A. Z. została uznana winną zarzucanego jej czynu i skazana na karę jednego roku i sześciu miesięcy pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania tytułem próby na okres dwóch lat. Powyższy wyrok został utrzymany w mocy wyrokiem Sądu Okręgowego Warszawa-Praga w Warszawie, wydanym w dniu 15 kwietnia 2013r w sprawie VI Ka 1032/12.

Kierujący pojazdem marki P. (...) – powód T. O. oraz pasażer tego pojazdu – A. O. (ojciec powodów), w chwili zdarzenia nie posiadali zapiętych pasów bezpieczeństwa.

Bezpośrednio po wypadku powód T. O. zgłosił się do Szpitalnego Oddziału Ratunkowego SPZOZ w W.. W karcie informacyjnej odnotowano – uraz głowy, otarcia skóry czoła i podbródka. W dniu 30 grudnia 2010r wykonano zdjęcie RTG, które nie wykazało złamań kości pokrywy czaszki, nie wykazało również zmian kości lewego przedramienia. W dniu 10 stycznia 2011r u powoda wykonano TK głowy – nie wykryto krwawienia wewnątrzczaszkowego, mózg i mózdzek bez zmian ogniskowych, uwidocznione kości czaszki zmian pourazowych nie wykazują. W wyniku wypadku powód T. O. doznał: urazu głowy, otarcia skóry głowy i podbródka, urazu przedramienia lewego. Obrażenia pozostają w związku przyczynowym z wypadkiem z dnia 30 grudnia 2010r. Doznane obrażenia mogły spowodować u powoda cierpienia fizyczne o niewielkim nasileniu, trwające około 1-2 tygodni. Leczenie powoda zostało zakończone, nie wymaga on dalszego leczenia i rehabilitacji. Nie jest przewidywane pogorszenie się stanu zdrowia powoda w przyszłości w związku z odniesionymi obrażeniami ciała. Na dzień 22 marca 2014r nie stwierdzono negatywnych skutków i następstw dla zdrowia powoda, które miałyby związek z przedmiotowym wypadkiem. Obrażenia ciała powoda nie skutkowały trwałym uszczerbkiem na zdrowiu, nie spowodowały trwałych lub długotrwałych zaburzeń funkcji organizmu.

A. O. był ojcem powodów T. O. i M. O. (1). Bezpośrednio przed wypadkiem zamieszkiwał w miejscowości S.. Razem z nim mieszkała żona Z. O. oraz młodszy syn M. O. (1) i synowa E. O.. Starszy syn T. O. ożenił się w 2006r, wyprowadził się z domu rodzinnego i zamieszkał razem z żoną w miejscowości G.. W (...) urodziły się dzieci powoda T. J. O. i J. O. (1). Z kolei w (...) urodziła się córka powoda M. M. O..

Więzi emocjonalne powoda T. O. z ojcem A. O. były na wysokim poziomie. Mimo, że zamieszkiwali od siebie w odległości kilkunastu kilometrów często odwiedzali się nawzajem. A. O. był dla syna T. wsparciem, pomagał mu w różnego rodzaju pracach domowych, gospodarskich, wspierał go również finansowo. Powód T. O. prawidłowo przystosował się do nowej sytuacji, jaką była śmierć ojca. W jego przypadku proces żałoby został zakończony. Aktywność życiowa powoda po śmierci ojca nie uległa zmniejszeniu, a funkcje społeczne pozostały na prawidłowym poziomie. Powód T. O. nie wymaga leczenia psychiatrycznego i terapii psychologicznej. U powoda występują trudności w koncentracji, jest bardziej drażliwy.

Więzi emocjonalne powoda M. O. (1) z ojcem były bardzo silne. U powoda występuje podwyższony poziom wrażliwości emocjonalnej. Śmierć ojca była dla niego doświadczeniem trudnym, szczególnie ze względu na fakt, że było to

zdarzenie nagłe. Powód M. O. (1) uzyskiwał od ojca pomoc i znaczące wsparcie. Po śmierci ojca przez około dwa miesiące miał trudności ze snem, ale zdarzenie to nie wpłynęło znacząco na codzienne funkcjonowanie powoda, nie zmniejszył on swojej aktywności życiowej. Reakcje emocjonalne powoda M. O. (1) nie wykraczają poza typową reakcję żałoby. Powód nie wymaga leczenia psychiatrycznego, ani terapii psychologicznej. Jest również mało prawdopodobne, aby w związku ze śmiercią ojca takie leczenie było potrzebne w przyszłości.

Pojazd, którym poruszała się w dacie zdarzenia sprawczyni wypadku A. Z. objęty był umową ubezpieczenia oc zawartą z poprzednikiem prawnym pozwanego – (...) S.A. Okres odpowiedzialności ubezpieczyciela trwał od 2 marca 2010r do 1 marca 2011r. Fakt zawarcia umowy potwierdzało wystawienie polisy numer (...).

Pismem z dnia 9 lutego 2011r powód T. O. dokonał zgłoszenia szkody w (...) S.A. Oddział w O.. Data wpływu pisma – 16 luty 2011r. W dniu 23 lutego 2011r (...) S.A. przyznało i dokonało wypłaty na rzecz powoda T. O. kwoty 1.000 zł tytułem zaliczki na poczet należnych świadczeń. Decyzją z dnia 21 kwietnia 2011r (...) S.A. przyznało powodowi T. O. zadośćuczynienie za krzywdę (ból i cierpienie) w związku z obrażeniami odniesionymi w wypadku – w kwocie 6.000 zł. Zostało ono przyznane w oparciu o art. 445 par. 1 kc. Ubezpieczyciel ustalił przyczynienie się poszkodowanego T. O. do skutków wypadku (niezapięcie pasów bezpieczeństwa) na poziomie 30% i w związku z tym dokonało na jego rzecz wypłaty kwoty 3.200 zł. Przelew powyższej kwoty nastąpił w dniu 27 kwietnia 2011r. Łącznie tytułem zadośćuczynienia została mu wypłacona kwota **4.200 zł**. W dniu 2 czerwca 2011r powód T. O. za pośrednictwem swojego pełnomocnika B. O., dokonał zgłoszenia w (...) S.A. Oddział w O. żądania ustalenia zadośćuczynienia za ból i cierpienia na poziomie kwoty 10.000 zł i w związku przyznaniem kwoty 6.000 zł, dokonania dopłaty kwoty 4.000 zł. Powodowi nie została jednak przyznana i wypłacona dodatkowa kwota zadośćuczynienia.

Decyzją z dnia 22 czerwca 2011r (...) S.A. Oddział w W. przyznał powodowi M. O. (1) na podstawie art. 446 par. 4 kc zadośćuczynienie w związku ze śmiercią osoby najbliższej (ojca A. O.) kwotę 5.000 zł. W decyzji stwierdzono, że w chwili zdarzenia A. O. nie posiadał zapiętych pasów bezpieczeństwa i w związku z tym ustalono jego przyczynienie do skutków zdarzenia na poziomie 35%. Tym samym, na rzecz powoda M. O. (1) wypłacona została kwota **3.250 zł**.

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie dowodów: odpisu skróconego aktu małżeństwa T. O. (k. 19), odpisu skróconego aktu urodzenia J. O. (1) (k. 20), odpisu skróconego aktu urodzenia J. O. (2) (k. 21), odpisu skróconego aktu urodzenia M. O. (1) (k. 26), odpisu skróconego aktu małżeństwa M. O. (1) (k. 27), odpisu skróconego aktu urodzenia M. O. (2) (k. 28), odpisu skróconego aktu zgonu A. O. (k. 31), opinii dotyczącej wypadku drogowego (k. 39-50), dokumentów zgromadzonych w aktach szkodowych, decyzji z dnia 22 czerwca 2011r (k. 56-57), dokumentacji medycznej (k. 60-62), zeznań świadka Z. O. zarejestrowanych w dniu 29 października 2013r, wyroku Sądu Rejonowego w Wołominie z dnia 25 kwietnia 2012r w sprawie V K 768/11, wyroku Sądu Okręgowego Warszawa-Praga w Warszawie z dnia 15 kwietnia 2013r w sprawie VI Ka 1032/12, opinii sądowo lekarskiej z dnia 28 lutego 2012r, opinii sądowo-lekarskiej biegłego M. R. z dnia 22 marca 2014r (k. 134-136), opinii psychologicznej biegłej M. J. (k. 153-156), zeznań T. O. i M. O. (1) zarejestrowanych na rozprawie w dniu 17 września 2014r.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Ustalony w niniejszej sprawie przez Sąd stan faktyczny nie był kwestionowany przez strony. Sporna pozostawała natomiast między nimi wysokość należnego powodowi T. O. zadośćuczynienia za krzywdę, tj. obrażenia ciała lub rozstrój zdrowia, jakich doznał on na skutek wypadku z dnia 30 grudnia 2010r.

W myśl art. 34 ust. 1 ustawy z dnia 22 maja 2003 r. o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych (Dz. U. 2013. 392 j.t.), z ubezpieczenia OC posiadaczy pojazdów mechanicznych przysługuje odszkodowanie, jeżeli posiadacz lub kierujący pojazdem mechanicznym są obowiązani do odszkodowania za wyrządzoną w związku z ruchem tego pojazdu szkodę, której następstwem jest śmierć, uszkodzenie ciała, rozstrój zdrowia bądź też utrata, zniszczenie lub uszkodzenie mienia. Art. 35 w/w ustawy stanowi natomiast, iż ubezpieczeniem OC posiadaczy pojazdów mechanicznych jest objęta odpowiedzialność cywilna każdej osoby, która kierując pojazdem mechanicznym w okresie trwania odpowiedzialności ubezpieczeniowej, wyrządziła szkodę w związku z ruchem tego pojazdu. Nie ulega zatem wątpliwości, że co do zasady

cięży na pozwanym (...) S.A. z siedzibą w W. (następca prawny (...) S.A.) obowiązek odszkodowawczy, ponieważ właściciel pojazdu, którym kierował sprawca wypadku, zawarł z (...) S.A. (poprzednikiem prawnym pozwanego) umowę ubezpieczenia w zakresie oc i okres odpowiedzialności obejmował datę wypadku, tj. dzień 30 grudnia 2010r.

W przekonaniu Sądu, analiza materiału dowodowego pod kątem okoliczności, w jakich doszło do uszkodzenia ciała i wywołania rozstroju zdrowia powoda T. O., uzasadnia przyjęcie jako podstawy prawnej jego żądania art. 34 ust. 1 i art. 35 przywołanej powyżej cytowanej ustawy oraz art. 445 kc. Zgodnie z dyspozycją tego przepisu, w razie uszkodzenia ciała lub wywołania rozstroju zdrowia sąd może przyznać poszkodowanemu odpowiednią sumę tytułem zadośćuczynienia pieniężnego za doznaną krzywdę.

Pozwany w toku niniejszego postępowania utrzymywał, iż wypłacona dotychczas powodowi T. O. tytułem zadośćuczynienia za doznane przez niego obrażenia ciała i rozstrój zdrowia kwota (ustalona kwota 6.000 zł i po uwzględnieniu 30% przyczynienia, wypłacona kwota **4.200 zł**) jest adekwatna do rozmiaru szkody i w pełni rekompensuje krzywdę powoda. Podnosił, iż obrażenia ciała powoda były nieznaczne, a proces leczenia został zakończony. Powód zaś twierdził, iż wypłacona kwota nie czyni zadość doznanej w wyniku wypadku szkodie, którego skutki odczuwa do chwili obecnej.

W ocenie Sądu, zgromadzony w sprawie materiał dowodowy pozwala stwierdzić, że na skutek przedmiotowego wypadku powód doznał niezbyt rozległych obrażeń ciała. Bez wątplenia wywołały one zarówno cierpienia fizyczne, jak i psychiczne, ale ich rozmiar należy ocenić jako nieznaczny. Dla ustaleń Sądu w tym zakresie zasadnicze znaczenie miała opinia biegłego lekarza z zakresu chirurgii ogólnej M. R.. Z przedmiotowej opinii wynika ponad wszelką wątpliwość, że powód T. O. doznał w wyniku wypadku urazu głowy, otarcia skóry czoła i podbródka oraz urazu przedramienia lewego. Zdaniem biegłego, doznane obrażenia mogły spowodować cierpienia fizyczne (ból) powoda o niewielkim nasileniu, trwające około 1-2 tygodnie. Leczenie powoda zostało zakończone, nie wymaga on ani dalszego leczenia, ani rehabilitacji. Nie przewiduje się również w przyszłości pogorszenia stanu zdrowia T. O. w związku z odniesionymi obrażeniami ciała. Na dzień badania biegły nie stwierdził negatywnych skutków i następstw dla zdrowia powoda, które miałyby związek z przedmiotowym wypadkiem drogowym. Podsumowując, biegły kategorycznie stwierdził, że obrażenia ciała nie spowodowały trwałych lub długotrwałych zaburzeń funkcji organizmu powoda, nie spowodowały też trwałego lub długotrwałego uszczerbku na zdrowiu (0%) – (k. 136 – wnioski opinii biegłego M. R.).

Sąd uznał, iż pisemna opinia biegłego lekarza M. R. zasługuje na obdarzenie jej walorem wiarygodności, bowiem została sporządzona rzetelnie i dokładnie. Nie zachodzą przy tym żadne powody osłabiające zaufanie do wiedzy, kompetencji, doświadczenia czy bezstronności sporządzającego ją specjalisty. Co więcej, opinia nie była w toku procesu kwestionowana przez żadną ze stron.

Z zeznań powoda T. O. wynika, że na chwilę obecną nie ujawniły się żadne inne negatywne dla zdrowia powoda skutki wypadku. Co prawda, powód zeznał, że okresowo odczuwa bóle głowy i karku, ale twierdzenia te należy uznać za subiektywne, ponieważ nie znalazły odzwierciedlenia i potwierdzenia w pozostałym materiale dowodowym.

Dokonując oceny zasadności roszczeń powoda, określając wysokość należnego zadośćuczynienia, Sąd miał na uwadze to, że jest ono przede wszystkim sposobem naprawienia krzywdy. Chodzi tu o krzywdę ujmowaną jako cierpienie fizyczne, a więc ból i inne dolegliwości oraz cierpienia psychiczne, czyli negatywne uczucia przeżywane w związku z cierpieniami fizycznymi lub następstwami uszkodzenia ciała. Celem zadośćuczynienia jest przede wszystkim złagodzenie tych cierpień. Winno ono mieć charakter całościowy i obejmować wszystkie cierpienia fizyczne i psychiczne (wyrok SN z dnia 3 lutego 2000 r., I CKN 969/98 niepublikowany). W judykaturze ugruntowany jest pogląd, iż przy ocenie wysokości zadośćuczynienia za krzywdę należy uwzględnić przede wszystkim nasilenie cierpień, długotrwałość choroby, rozmiar kalectwa, trwałość następstw zdarzenia oraz konsekwencje uszczerbku na zdrowiu w życiu osobistym i społecznym (wyrok SN z dnia 10 czerwca 1999 r., II UKN 681/98, OSNP 2000, nr 16, poz. 626, wyrok SN z dnia 15 lipca 1977 r., IV CR 266/77, niepublikowany, wyrok SN z dnia 18 grudnia 1975 r., I CR 862/75, niepublikowany). To wszystko Sąd wziął pod uwagę rozstrzygając w niniejszej sprawie. Truizmem jest z całą pewnością stwierdzenie, iż cierpienia nie dadzą się przełożyć na konkretną sumę pieniężną, jednakże należy

wskazać, iż zadośćuczynienie przewidziane w art. 445 par. 1 kc ma cel kompensacyjny i jego wysokość musi stanowić ekonomicznie odczuwalną wartość, nie może mieć charakteru symbolicznego (wyrok SN z dnia 18 kwietnia 1978 r., IV CR 99/78, niepublikowany, wyrok SN z dnia 22 marca 1978 r., IV CR 79/78, niepublikowany).

W tym miejscu wskazać należy, iż sprawy o zadośćuczynienie za doznane krzywdy mają charakter bardzo ocenny. Przepisy kodeksu nie zawierają żadnych kryteriów, jakie należy uwzględnić przy ustalaniu wysokości zadośćuczynienia pieniężnego. Definicja krzywdy sprowadza się do ujemnych dolegliwości powstałych w wyniku czyjegoś bezprawnego działania i dotyczy przede wszystkim bólu, cierpienia i innych negatywnych konsekwencji w sferze psychofizycznej pokrzywdzonego. Krzywda ma więc aspekt niemajątkowy. Niewątpliwie zadośćuczynienie pieniężne za doznaną krzywdę ma na celu naprawienie, poprzez zasądzenie rekompensaty pieniężnej, szkody niemajątkowej wyrażającej się krzywdą w postaci cierpień fizycznych i psychicznych. Niedający się ściśle wymierzyć charakter krzywdy sprawia, że ustalenie jej rozmiaru, a tym samym i wysokości zadośćuczynienia, zależy od oceny sądu, który nie dysponuje żadnymi wskazówkami, czy tabelami określającymi wysokość zadośćuczynienia dla poszczególnych przypadków. Ocena Sądu winna się więc opierać na całokształcie okoliczności sprawy, nie wyłączając takich czynników, jak np. wiek poszkodowanego, rozmiar doznanej krzywdy, stopień cierpień fizycznych i psychicznych, ich intensywność i czas trwania, nieodwracalność następstw wypadku oraz szereg innych okoliczności (podobnie Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 29 maja 2008r. II CSK 78/08, wyrok Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 7 maja 2008r. I ACa 199/08).

Mając na uwadze zgromadzony w sprawie materiał dowodowy należy stwierdzić, że nasilenie cierpień powoda T. O., które byłyby wynikiem odniesionych w wypadku obrażeń ciała, było krótkotrwałe i nieznaczne. Następstwa zdarzenia dla zdrowia powoda nie były trwałe, a ponadto na chwilę obecną nie ma również żadnych negatywnych konsekwencji w życiu osobistym i społecznym powoda. W ocenie Sądu, rację ma zatem strona pozwana, iż wypłacone dotychczas powodowi T. O. zadośćuczynienie jest adekwatne do doznanej przez niego krzywdy.

Należy również zwrócić uwagę na fakt, że powód T. O. przyczynił się do rozmiaru odniesionej szkody niemajątkowej. Nie było kwestionowane przez żadną ze stron, że powód w chwili zdarzenia nie posiadał zapiętych pasów bezpieczeństwa, czym w sposób ewidentny naruszył zasady bezpieczeństwa w ruchu lądowym. Powód T. O. nie podjął w sprawie żadnej inicjatywy dowodowej, aby wykazać, że brak zapiętych pasów pozostawał bez wpływu na zakres odniesionych obrażeń ciała. Wprost przeciwnie, przyznał, że nie miał w chwili wypadku zapiętych pasów bezpieczeństwa, zgodził się również ze stanowiskiem pozwanego ubezpieczyciela, że jego przyczynienie się do rozmiaru szkody winno zostać ustalone na poziomie 30%.

W doktrynie prawa cywilnego prezentowane jest słuszne stanowisko, że samo przyczynienie poszkodowanego do powstania szkody nie przesądza automatycznie o zmniejszeniu odszkodowania (zadośćuczynienia). Nie ulega wątpliwości, że odstępienie od zastosowania art. 362 kc winno mieć charakter wyjątkowy, ale wszystko zależy od okoliczności sprawy. W ocenie Sądu, naruszenie przez powoda T. O. zasad bezpieczeństwa w ruchu lądowym, polegające na niezapięciu pasów bezpieczeństwa, było na tyle znaczne, że winno skutkować zmniejszeniem należnego mu zadośćuczynienia. Co prawda, Sąd nie dysponuje w tym zakresie wystarczającym materiałem dowodowym, ponieważ nie przedstawiły go strony procesu, ale biorąc pod uwagę, że T. O. doznał w wyniku wypadku urazu głowy oraz otarcia skóry czoła i podbródka, można z dużą dozą prawdopodobieństwa stwierdzić, że mechanizm obrażeń spowodowany został uderzeniem głowy w elementy deski rozdzielczej pojazdu. Co za tym idzie, zapięcie pasów bezpieczeństwa mogło uchronić powoda przed tego typu obrażeniami, bądź zminimalizować skutki takiego uderzenia.

Mając zatem na uwadze omówione powyżej okoliczności, Sąd uznał, że przyznana i wypłacona przez pozwanego na rzecz powoda kwota zadośćuczynienia z tytułu odniesionych przez niego obrażeń, jest adekwatna do rozmiaru krzywdy. Zatem w tym zakresie, na podstawie art. 445 par. 1 kc, powództwo zostało oddalone.

Zgodnie z art. 446 par. 1 kc „jeżeli skutek uszkodzenia ciała lub wywołania rozstroju zdrowia nastąpiła śmierć poszkodowanego, zobowiązany do naprawienia szkody powinien zwrócić koszty leczenia i pogrzebu temu, kto je poniósł”. Ustawą z dnia 30 maja 2008r o zmianie ustawy – Kodeks cywilny oraz niektórych innych ustaw,

dodany został do art. 446 kc paragraf 4 o treści: „sąd może także przyznać najbliższym członkom rodziny zmarłego odpowiednią sumę tytułem zadośćuczynienia pieniężnego za doznaną krzywdę”. Zatem zobowiązanym do naprawienia szkody na podstawie art. 446 par. 4 kc jest podmiot, który ponosi odpowiedzialność deliktową za uszkodzenie ciała lub wywołanie rozstroju zdrowia, a w konsekwencji śmierć bezpośrednio poszkodowanego.

Przewidziane w art. 446 par. 4 kc zadośćuczynienie ma kompensować uszczerbek niemajątkowy doznanym przez najbliższych członków rodziny zmarłego. Kompensacji podlega krzywda, a więc w szczególności cierpienie, ból i poczucie osamotnienia po śmierci najbliższego członka rodziny. Zadośćuczynienie pieniężne przyznane na podstawie art. 446 par. 4 kc ma na celu przede wszystkim złagodzenie cierpień fizycznych i psychicznych członków rodziny będących wynikiem śmierci najbliższej osoby, a także ma pomóc im przystosować się do nowej rzeczywistości. Kwestia zadośćuczynienia pieniężnego stwarza wiele problemów w praktyce, gdyż szkoda niemajątkowa jest bardzo trudna do ustalenia i wymierzenia. Przepisy kodeksu nie zawierają żadnych kryteriów, jakie należy uwzględnić przy ustalaniu wysokości zadośćuczynienia pieniężnego, w dużej mierze wypracowała je judykatura, szczególnie orzecznictwo Sądu Najwyższego. W ocenie Sądu, odnośnie wysokości zadośćuczynienia jedynie pomocniczo można się odwołać do orzecznictwa dotyczącego art. 445 kc. Wynika to z faktu, że art. 446 par. 4 kc nie wiąże wystąpienia krzywdy ze szkodą ujętą w kategoriach medycznych. I tak, w wyroku z dnia 26 lutego 1962 ((...), OSNCP 1963 nr 5, poz.107) Sąd Najwyższy stwierdził, iż „zadośćuczynienie z art. 445 kc ma przede wszystkim charakter kompensacyjny i tym samym jego wysokość musi przedstawiać jakąś ekonomicznie odczuwalną wartość”. Zgodnie z wyrokiem Sądu Najwyższego z dnia 19 maja 1998 r. (II KKN 756/97 nie publ.) „treść art. 445 pozostawia – z woli ustawodawcy - swobodę sądowi orzekającemu w ustalaniu wysokości zadośćuczynienia i pozwala – w okolicznościach rozpoznawanej sprawy – uwzględnić indywidualne właściwości i subiektywne odczucia osoby pokrzywdzonej”. Jak słusznie zwrócił uwagę Sąd Apelacyjny w Łodzi w uzasadnieniu wyroku z dnia 14 kwietnia 2010r (I ACa 178/10) – mierzenie skali cierpienia osoby, która nie doznała uszkodzenia ciała i rozstroju zdrowia, pozostaje poza możliwościami dowodowymi Sądu i zakładu ubezpieczeń. Tym samym zadośćuczynienie ma kompensować nie tyle doznaną ból spowodowany śmiercią osoby bliskiej, lecz przedwczesną utratę członka rodziny. Nie oznacza to jednak, że nie należy brać pod uwagę takich okoliczności jak: poczucie osamotnienia, cierpienie moralne i wstrząs psychiczny wywołany śmiercią osoby najbliższej, rola jaką w rodzinie pełniła osoba zmarłego, stopień w jakim pozostali członkowie rodziny będą umieli odnaleźć się w nowej rzeczywistości i na ile zdolni są zaakceptować obecny stan rzeczy. Należy za Sądem Apelacyjnym w Łodzi powtórzyć, że z uwagi na ciężar gatunkowy dobra osobistego w postaci prawa do życia w rodzinie, powinno ono w hierarchii wartości zasługiwać na wzmoczoną w porównaniu z innymi dobrami ochronę. Naruszenie tego dobra stanowi dalece większą dolegliwość psychiczną dla członka rodziny zmarłego, niż w przypadku innych dóbr, a jej skutki rozciągają się na całe życie osób bliskich.

Nie ulega wątpliwości, iż powodowie należą do kręgu najbliższych członków rodziny, spełniając warunki podmiotowe przewidziane w art. 446 par. 4 kc. Dla ustalenia skutków, jakie dla powodów spowodowała śmierć ojca A. O., ich negatywnych przeżyć związanych z nagłą utratą osoby bliskiej oraz wpływu doznaną krzywdy na ich życie i codzienne funkcjonowanie, niewątpliwym wpływ miały opinie biegłego psychologa M. J.. W przekonaniu Sądu, biegła dokonała analizy dokumentacji zgromadzonej w aktach sprawy oraz przeprowadziła badania psychologiczne powodów zgodnie z doświadczeniem zawodowym oraz wskazaniem wiedzy z zakresu psychologii, a następnie wyciągnęła adekwatne i logiczne wnioski. Przedmiotowa opinia jest jasna i wyczerpująca, dlatego należy ją podzielić i uznać za pełnowartościowy materiał dowodowy. Podkreślić należy, iż żadna ze stron nie zgłaszała co do złożonej opinii żadnych zastrzeżeń.

Biegła stwierdziła, że więź pomiędzy powodami a ich ojcem była silna, była na wysokim poziomie. Śmierć ojca była dla powodów doświadczeniem trudnym, szczególnie ze względu na fakt, że było to zdarzenie nagłe. Po śmierci ojca powód M. O. (1) cierpiał na bezsenność, a T. O. miał problemy z koncentracją, stał się drażliwy. Ojciec był dla powodów wsparciem, wspomagał ich finansowo, pomagał w różnego rodzaju pracach domowych i gospodarskich. Z zeznań powodów wynika, że na wspomnienie ojca czują smutek, żal, nie do końca mogą się pogodzić z tym, co się stało. Szczególnie odczuwają brak ojca podczas świąt i uroczystości rodzinnych. Powyższe okoliczności znalazły potwierdzenie w zeznaniach świadka Z. O..

Dla ustalenia należnego powodom zadośćuczynienia, a w konsekwencji uwzględnienia powództwa jedynie w części, istotne znaczenie miały wnioski biegłej, że nic nie przemawia za tym, aby śmierć A. O. pociągnęła za sobą zmiany w stanie zdrowia psychicznego u któregośkolwiek z powodów. Okres żałoby przebiegał u każdego z nich typowo. Rokowania na przyszłość wobec każdego z powodów są optymistyczne. U każdego z nich nastąpiła reorganizacja, będąca ostatnim stadium żałoby. Każdy z powodów powrócił do dobrego poziomu adaptacji i dlatego też strata najbliższego członka rodziny została zrekompensowana. Aktywność życiowa powodów po śmierci ojca nie uległa zmniejszeniu, a funkcje społeczne pozostały na prawidłowym poziomie. Powodowie nie wymagają leczenia psychiatrycznego i terapii psychologicznej. Jest również mało prawdopodobne, aby takie leczenie było im potrzebne w przyszłości.

Mając powyższą argumentację na uwadze, Sąd doszedł do przekonania, iż co do zasady kwoty po 70.000 zł tytułem zadośćuczynienia, są adekwatne do rozmiaru doznanego przez powodów krzywd. Podobnie jak w przypadku powoda T. O., Sąd uwzględnił fakt, że w chwili wypadku ojciec powodów A. O. nie miał zapiętych pasów bezpieczeństwa. Skutkowało to uznaniem, że przyczynił się on do rozmiarów szkody na poziomie 30%. Strona powodowa nie wykazała w niniejszym procesie, aby brak zapiętych pasów bezpieczeństwa u A. O. pozostawał bez wpływu na odniesione obrażenia ciała, które skutkowały jego zgonem. Co więcej, pełnomocnik powodów stanął na stanowisku, że takie zachowanie A. O. należy zakwalifikować jako przyczynienie się do rozmiarów szkody na poziomie właśnie 30%. Należy zaznaczyć, że jak wynika ze znajdującego się w aktach sprawy karnej protokołu sądowo-lekarskich oględzin zwłok, przyczyną zgonu A. O. były obrażenia głowy i mózgu z dołączeniem się masywnego obrzęku mózgu. Wysoce prawdopodobnym zatem jest, że w chwili wypadku A. O. uderzył głową w szybę lub elementy deski rozdzielczej pojazdu. Charakter, umiejscowienie i rozległość obrażeń czyni prawdopodobnym, że pozostawały one w związku z faktem podróżowania bez zapiętych pasów bezpieczeństwa.

Zatem przy uwzględnieniu przyczynienia się A. O. do rozmiarów szkody, Sąd ustalił, że należne powodom zadośćuczynienie winno zostać obniżone do kwot po 49.000 zł. W przypadku powoda M. O. (1) należało również uwzględnić wypłaconą na jego rzecz w trakcie postępowania likwidacyjnego – tytułem zadośćuczynienia za śmierć ojca – kwotę 3.250 zł. Mając powyższe na uwadze, Sąd na podstawie art. 446 par. 4 kc zasądził na rzecz powoda T. O. kwotę **49.000 zł**, zaś na rzecz powoda M. O. (1) kwotę **45.750 zł**, a w pozostałym zakresie powództwo oddalił.

Odnośnie odsetek Sąd rozstrzygnął zgodnie z dyspozycją art. 481 § 1 kc, wedle którego wierzyciel może domagać się odsetek za okres opóźnienia w spełnieniu przez dłużnika świadczenia pieniężnego, chociażby nie poniósł żadnej szkody i chociażby opóźnienie było następstwem okoliczności, za które dłużnik odpowiedzialności nie ponosi. W myśl art. 817 § 1 kc ubezpieczyciel obowiązany jest spełnić świadczenie w terminie trzydziestu dni, licząc od daty otrzymania zawiadomienia o wypadku. Gdyby jednakże wyjaśnienie w powyższym terminie okoliczności koniecznych do ustalenia odpowiedzialności ubezpieczyciela albo wysokości świadczenia okazało się niemożliwe, to zgodnie z § 2 tegoż artykułu, świadczenie powinno być spełnione w ciągu 14 dni od dnia, w którym przy zachowaniu należytej staranności wyjaśnienie tych okoliczności było możliwe. W ocenie Sądu, wszelkie wątpliwości w niniejszej sprawie rozwiązane zostały wraz z opinią biegłego psychologa, którą doręczono pełnomocnikowi pozwanego w dniu 16 maja 2014r., a zatem od tej daty liczyć należało 14 - dniowy termin na spełnienie świadczenia przez pozwanego. Nie istniały wówczas już żadne wątpliwości, co do okoliczności zdarzenia, rozmiaru krzywdy powodów i podstaw odpowiedzialności pozwanego. Pozwany pozostawał zatem w zwłoce ze spełnieniem świadczenia od dnia 31 maja 2014r, dlatego też Sąd zasądził od pozwanego na rzecz powodów odsetki ustawowe od tej daty do dnia ogłoszenia orzeczenia, tj. do dnia 1 października 2014r, określając ich wysokość zgodnie z § 1 Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 4 grudnia 2008 r. w sprawie określenia wysokości odsetek ustawowych (Dz. U. 2008. 220. 1434), a następnie od dnia następnego po dacie wyrokowania, tj. od dnia 2 października 2014r. do dnia zapłaty.

O kosztach procesu Sąd rozstrzygnął w oparciu o treść art. 100 kpc. Powód T. O. wygrał sprawę w 52%, zaś powód M. O. (1) wygrał sprawę w 61% każde z nich. Przy założeniu, że każdy z nich wygrałby sprawę w całości, z tytułu kosztów zastępstwa procesowego i opłaty skarbowej od pełnomocnictwa należałyby im się kwoty po 3.617 zł, tytułem zwrotu kosztów dojazdu pełnomocnika na terminy rozpraw kwoty po 117 zł (łącznie koszt dojazdów pełnomocnika – 234 zł),

w przypadku T. O. kwota 1.000 zł tytułem uiszczonej części opłaty od pozwu, zaś w przypadku powoda M. O. (1) kwota 1.500 zł tytułem uiszczonej części opłaty od pozwu. Ponadto, powodowi M. O. (1) należałby się zwrot kwoty 863,64 zł tytułem poniesionego przez niego wynagrodzenia biegłych za sporządzenie opinii w sprawie. Łączny poniesiony przez powoda T. O. koszt sprawy to kwota 4.734 zł (3.600 + 17 + 117 + 1.000), zaś w przypadku powoda M. O. (1) to kwota 5.234 zł (3.600 + 17 + 117 + 1.500). Łącznie powodowie dochodzili kwoty 170.000 zł, a zasądzona została na ich rzecz łączna kwota 94.750 zł, co daje łączną wygraną powodów na poziomie 56%, a wygraną pozwanego na poziomie 44%. Gdyby pozwany w całości wygrał sprawę, to z tytułu kosztów zastępstwa procesowego i opłaty skarbowej od pełnomocnictwa należąca byłaby mu kwota 3.617 zł. Skoro łącznie pozwany wygrał sprawę w 44%, to daje to kwotę 1.591,48 zł (44% z kwoty 3.617 zł). Kwotę należną pozwanemu należało podzielić na dwóch powodów, co daje kwoty po 795,74 zł na każdego z nich. Koszt opinii biegłych sporządzonych w sprawie wyniósł 863,64 zł i został on pokryty w całości z zaliczki uiszczonej przez powoda M. O. (1). Biorąc pod uwagę, że koszty opinii zasadniczo winny obciążać zarówno powodów, jak i pozwanego, a powodowie łącznie wygrali sprawę w 56%, zaś pozwany wygrał ją w 44%, to pozwanego winien obciążać koszt opinii biegłych do kwoty 483,63 zł (44% z kwoty 863,64 zł). Zatem od kwoty należnej powodowi T. O. – 2.461,68 zł (52% z kwoty 4.734 zł), należało odjąć kwotę należną z tytułu kosztów na rzecz pozwanego (795,74 zł). W przypadku powoda T. O. daje to kwotę **1.665,94** zł. Z kolei od kwoty należnej powodowi M. O. (1) – 3.192,74 zł (61% z kwoty 5.234 zł), należało odjąć kwotę należną z tytułu kosztów pozwanemu (795,74 zł) i powiększyć ją o udział pozwanego w kosztach opinii biegłych – 483,63 zł (56% z kwoty 863,64 zł). W przypadku powoda M. O. (1) daje to kwotę **2.880,63** zł. Opłata od pozwu wynosiła w sprawie 8.500 zł. Należało zatem nakazać pobrać od pozwanego na rzecz Skarbu Państwa kwotę 4.760 zł, ponieważ pozwany w 56% przegrał niniejszą sprawę.

Mając na uwadze powyższe, Sąd orzekł jak w sentencji wyroku.